

STRATEGIJA UPRAVLJANJA KVALITETOM

ZAVOD ZA STATISTIKU

STRATEGIJA UPRAVLJANJA KVALITETOM

Podgorica, novembar 2017. godine

I. UVOD

Strategija upravljanja kvalitetom je strateški razvojni dokument iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u statističkom sistemu Crne Gore. Zavod za statistiku, kao glavni koordinator statističkog sistema ima zakonsku obavezu, da zajedno sa drugim proizvođačima zvanične statistike neprekidno i sistematski radi na unaprjeđenju kvaliteta.

Strategija upravljanja kvalitetom određuje osnovne elemente sistema upravljanja kvalitetom, koji se baziraju na Kodeksu prakse evropske statistike, kao i načinu njihovog ostvarivanja.

Ovo je dokument koji će se u srednjem roku preispitivati i mijenjati, odnosno dopunjavati i služi kao osnov za izradu akcionih planova u oblasti obezbjeđenja kvaliteta (kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih).

Svrha Strategije upravljanja kvalitetom je implementacija i primjena principa TQM modela, (Total quality management/Upravljanje ukupnim kvalitetom) koji predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema. Radi se o sistemskom i organizovanom modelu, s ciljem da se unaprijedi kvalitet rezultata zvanične statistike i poboljša kvalitet njegove proizvodnje. TQM model se zasniva na procesima planiranja, organizovanja, kontrole i stalnog unaprjeđenja proizvodnje rezultata zvanične statistike, uz učešće svih zaposlenih.

Zavod za statistiku je prepoznao važnost uvođenja sistema kvaliteta i s tim u vezi, formirao je Odjeljenje za kvalitet, koje je posvećeno pitanjima kvaliteta, koordinaciji i implementaciji definisanih ciljeva. Implementacija sistema upravljanja kvalitetom, podržana je kroz IPA projekat 2014 Multi-beneficiary Statistical Cooperation Programme.

Strategija upravljanja kvalitetom predstavlja bazni dokument za pripremu Implementacionog plana o uspostavljanju sistema upravljanja kvalitetom i Vodiča za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom.

II. PRAVNI OSNOV DONOŠENJA STRATEGIJE UPRAVLJANJA KVALITETOM

Strategijom upravljanja kvalitetom, razvija se sistem upravljanja kvalitetom, kao jednom od prioritarnih oblasti razvoja crnogorskog statističkog sistema. Ovo je prva Strategija upravljanja kvalitetom, koja se priprema za sistem zvanične statistike Crne Gore, u skladu sa nacionalnim i međunarodnim dokumentima:

- Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike¹:
  - Princip 4 - *Posvećenost kvalitetu* - kojim se obezbeđuje da proizvođači zvanične statistike u Crnoj Gori rade i sarađuju u skladu sa međunarodnim principima kvaliteta statističkog sistema;
- Strategijom razvoja i Programom zvanične statistike 2014 -2018. godine²:
  - Cilj 2 – *Upravljanje kvalitetom kroz praćenje primjene Kodeksa prakse Evropske statistike*;
- Izveštajem sa LPR procjene o sprovođenju Kodeksa prakse evropske statistike u Crnoj Gori³:
  - Princip 4 – *Posvećenost kvalitetu* - Uspostaviti sistem za upravljanje kvalitetom sa sveobuhvatnim planom za upravljanje kvalitetom, kako bi svi zaposleni u MONSTAT-u bili obučeni po pitanju upravljanja kvalitetom;
- Deklaracijom kvaliteta Evropskog statističkog sistema⁴;
- Članom 338 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije;⁵
- Regulativom (EZ) br. 759/2015 o izmjenama Regulative (EZ) br. 223/2009 o evropskoj statistici;⁶
- Kodeksom prakse Evropske statistike⁷.

¹ http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/11_4_12_iZAKON%20%20ZVANICNOI%20%20STATISTICI.pdf

² [http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/Strategija%20razvoja%20zvanicne%20statistike%202014%20-%202018%20\(2\)\(1\).pdf](http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/Strategija%20razvoja%20zvanicne%20statistike%202014%20-%202018%20(2)(1).pdf)

³ http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/LPR_Report_Montenegro_mne_18_8_12.pdf

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/quality-declaration-ESS.pdf>

⁵ <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/111221-lisabonski-prociscena.pdf>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0759&from=HR>

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>

III. MODELI UPRAVLJANJA KVALITETOM

Modeli upravljanja kvalitetom koji se primjenjuju u sistemima zvanične statistike EU zemalja su:

- Total Quality Management (TQM);
  - ISO 9000 Family Norms (Quality Management System);
  - The EFQM Excellence Model (European Foundation for Quality Management);
  - The Common Assessment Framework (CAF);
  - The ESS CoP and the QAF - The European Statistical System Quality Framework.
- unaprjeđenje funkcionisanja organizacije, rada i svakog pojedinca.

Zavod za statistiku se opredijelio za implementaciju elemenata TQM, koji podstiču razvoj i unaprjeđenje funkcionisanja institucije, proizvodnju rezultata zvanične statistike, kao i svakog pojedinca.

Osnovni elementi Total Quality Management – TQM su:

1. Korisnička orjentisanost / Customer focus;
2. Orijentisanost ka procesima / Process-Orientation;
3. Liderstvo/ Committed leadership;
4. Razvoj i uključivanje zaposlenih/ Participation of everyone;
5. Odluke zasnovane na činjenicama/ Decision based on facts;
6. Stalna unaprjeđenja/ Continuous improvements.

U srednjem roku Zavod za statistiku se opredijelio za implementaciju elemenata TQM modela kroz sljedeće ciljeve:

Tabela1. Ciljevi upravljanja kvalitetom u Zavodu za statistiku

	Ciljevi upravljanja kvalitetom u Zavodu za statistiku	Elementi TQM modela
A.	Stroga posvećenost korisnicima i ostalim zainteresovanim stranama	Korisnička orjentisanost
B.	Kvalitetni statistički procesi i proizvodi	Orijentisanost ka procesima
C.	Profesionalna orjentacija zaposlenih	Razvoj i uključivanje zaposlenih
D.	Stalna unaprjeđenja	Stalna unaprjeđenja
E.	Smanjenje opterećenja izvještajnih jedinica	

Definisani ciljevi u Zavodu za statistiku biće detaljno razrađeni kroz sljedeća dokumenta:

- Implementacioni plan o uspostavljanju sistema upravljanja kvalitetom;
- Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom.

A. Stroga posvećenost korisnicima i ostalim zainteresovanim stranama

Opis cilja:

Proizvođači zvanične statistike odgovorni su za prikupljanje, proizvodnju, obradu i diseminaciju statističkih podataka. Zvanična statistika se koristi za različite svrhe, od strane velikog broja različitih korisnika (donosioci odluka, istraživačke institucije, analitičari i istraživači, novinari i mediji, obrazovne institucije i javnost). Shodno tome, raspoloživi rezultati zvanične statistike moraju da zadovolje potrebe korisnika evropskih institucija, vlada, istraživačkih institucija, poslovnih subjekata i javnosti uopšte.

Potrebno je da proizvođači zvanične statistike "osluškuju" potrebe korisnika, prate trendove zahtjeva za podacima i svoju proizvodnju usklađuju sa novim kretanjima na "tržištu podataka". Sam proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji uslovio je potražnju za novim rezultatima zvanične statistike što nameće novi pravac razvoja statističkog sistema, u skladu sa potrebama korisnika. Zahtjevi korisnika mogu da se odnose na unaprijeđenje proizvodnje u bilo kojoj od dimenzija kvaliteta - relevantnost, tačnost i pouzdanost, blagovremenost i preciznost, koherentnost i uporedivost. U cilju povećanja dostupnosti rezultata zvanične statistike i informacija o podacima i procesima, Zavod za statistiku će sprovesti *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika*. Na ovaj način, dobiće se informacije o potrebama korisnika za statističkim podacima.

Takođe, posvećenost korisnika unaprijediće se većom dostupnošću statističkih rezultata putem interneta. Internet je u statističkoj praksi postao primarni kanal za diseminaciju, jer ispunjava opšte potrebe korisnika statističkih podataka, pruža laku dostupnost i fleksibilnost da korisnici sami kreiraju svoj način prezentovanja statistike. Očekivanje korisnika raste u pogledu vizuelnog predstavljanja statističkih podataka, kao i izbora tehnologije koje se koriste, naročito zbog intenzivnog korišćenja društvenih medija i mobilnih uređaja.

Izrada nove zvanične web stranice Zavoda za statistiku, kao i uvođenje novih vidova komunikacije i prezentacije statističkih podataka, biće buduće aktivnosti Zavoda za statistiku.

U okviru ovog cilja unaprijediće se sistem izvještavanja korisnika o kvalitetu i pružiti objašnjenja o proizvodnji rezultata zvanične statistike po fazama proizvodnje. S tim u vezi Zavod za statistiku će razviti *Obrazac za nacionalno izvještavanje o kvalitetu za korisnike* kao i relevantna uputstva.

Aktivnosti za implementaciju cilja:

- Ojačati komunikaciju sa korisnicima podataka u cilju upoznavanja sa korisničkim potrebama;
- Veća dostupnost statističkih rezultata korisnicima putem interneta;
- Uspostaviti nacionalni sistem izvještavanja o kvalitetu prema korisnicima;
- Unaprijediti sistem povjerljivosti i zaštite povjerljivih podataka.

Indikatori:

- Relizovano *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika* u 2017. godini (dvogodišnje istraživanje);
- Nova zvanična web stranica Zavoda za statistiku i sadržajno i tehničko integrisanje web sajta sa društvenim medijima;
- Sistematsko povećanje broja nacionalnih Izvještaja o kvalitetu u periodu 2018-2020. godine;
- Definisana jasna uputstva i procedure o sistemu povjerljivosti i zaštiti povjerljivih podataka.

B. Kvalitetni statistički procesi i proizvodi

Opis cilja:

Implementacija standarda statističke proizvodnje je neophodna za unaprjeđenje kvaliteta i međunarodne uporedivosti statističkih rezultata. Standardi su potrebni kako bi se osigurala jasna komunikacija u sistemu i kako bi procesne komponentne bile interoperabilne.

Standardizacija u Zavodu za statistiku će uključivati tri pravca, uvođenje GSBPM modela, razvijanje sistema unutrašnje kontrole i sistematizovano upravljanje projektima.

U cilju standardizacije statističkih procesa, Zavod za statistiku se odlučio za implementaciju Generičkog statističkog poslovnog modela - GSBPM (eng. Generic Statistical Business Process Model). To je standardni prikaz statističkog poslovnog procesa koji, identifikuje aktivnosti, odgovornost, resurse, dokumentuje statističke procese na standardizovani način. Primjenom modela razvija se sistem za praćenje, dokumentovanje i kontrolu svih faza u proizvodnji rezultata zvanične statistike, ali ne samo to već i kadar koji se svakodnevno obučava i usavršava za primjenu GSBPM modela.

Primjena GSBPM modela u Zavodu za statistiku, razvija se korišćenjem Integrisanog sistema za obradu podataka – IST (eng. Integrated system of data processing). To je net aplikacija i jedinstvena baza aktivnih metapodataka. Razvijena je na osnovama GSBPM modela, a svaki modul IST-a predstavlja jednu fazu iz GSBPM modela.

IST aplikacija predstavlja automatizaciju pojedinih faza GSBPM modela, od unosa podataka do njihove diseminacije. Na ovaj način omogućava se konstantan monitoring toka podataka i praćenja kvaliteta obrade podataka. Najvažnije komponente IST-a su: ažuriranje IST metabaze, generisani unos podataka, generator web-aplikacija, logička kontrola, automatska korekcija, napredna pretraga individualnih i agregiranih podataka iz baze, generisanje izvještaja i mogućnost upravljanja procedurama baza podataka koje sadrže individualne i agregirane podatke.

GSBPM nije osmišljen kao strogo definisani okvir u kojemu se svi koraci moraju primijeniti istim redoslijedom, već kao model koji identifikuje korake u statističkom poslovnom procesu i međuzavisnosti između njih. Iako model prikazuje logični slijed faza rada u većini statističkih poslovnih procesa, elementi modela mogu se pojavljivati različitim redoslijedom. Zbog toga je GSBPM jednostavan model i time široko primjenjiv. Isti princip primijenjen je kod IST-a. Moduli IST-a su nezavisni jedan od drugog, mogu se koristiti više puta i redoslijed korišćenja modula nije sekvencijalan.

Drugi vid standardizacije procesa, je razvijanje sistema unutrašnje kontrole i njegova implementacija, preko PIFC⁸ modela.

Unutrašnja finansijska kontrola javnog sektora je model razvijen od strane Evropske komisije, kako bi pomogao razumijevanju i implementaciji dobro razvijenog i efikasnog sistema unutrašnjih kontrola u procesu pristupanja Evropske unije.

Cilj uspostavljanja sistema planiranja i kontrole u Zavodu za statistiku je da se poboljša sposobnost ostvarivanja strateških ciljeva, misije i vizije Zavoda za statistiku, kroz sistem unutrašnje kontrole, adekvatno uspostavljenog, odnosno kroz stvaranje okruženja, koje doprinosi većem kvalitetu i rezultatima svih aktivnosti, na svim nivoima. Osnovni principi unutrašnje kontrole zasnivaju se u dobro uspostavljenim organizacionim tehnikama i praksama, koje se izvode iz načina na koji rukovodstvo vodi određenu aktivnost, program i projekat i integrisane su u proces upravljanja. U Zavodu za statistiku, je formiran radni tim koji radi na uspostavljanju sistema planiranja i instrumenata kontrole preko PIFC koncepta. Metodološki vodič finansijskog upravljanja i kontrole, *Pravilnik internih procedura i ostale dokumentacije*, razvijen je u Zavodu za statistiku i sadrži 25 internih uputstava i procedura. Vodič je dostupan svim zaposlenima u Zavodu za statistiku.

Instrumenti koji će unaprijediti sistem unutrašnje kontrole su *Strategija upravljanja rizicima* i *Registar rizika*. Definisanjem i implemetacijom ovih instrumenata stvoriće se okvir za identifikovanje, procjenu, kontrolu i praćenje rizika, koji mogu nepovoljno uticati na ostvarivanje strateških ciljeva.

---

⁸ PIFC - Public Internal Financial Control/ Unutrašnja finansijska kontrola javnog sektora.

Treći vid standardizacije procesa, jeste sistematizovano i organizovano upravljanje projektima. Za efikasnu implementaciju međunarodnih statističkih projekata, oformljeno je Odjeljenje za upravljanje projektima. Ovo Odjeljenje pruža adekvatnu podršku statističarima u realizaciji statističkih procesa i proizvodnji rezultata zvanične statistike. Upravljanje i praćenje međunarodnih statističkih projekata u oblasti zvanične statistike, podrazumijeva finansijsku i koordinacionu podršku u proizvodnji novih rezultata zvanične statistike. Sistematizovanim upravljanjem projektima, kontinuirano se prati realizacija i ispunjenje planova, pri tom projektni plan služi kao sredstvo komunikacije. Dokumentuju se radovi i rezultati, odgovorno se upravlja resursima, što zajednički utiče na unaprjeđenje kvaliteta.

Aktivnosti za implementaciju cilja:

- Definirati projektni zadatak, za uvođenje GSBPM modela u Zavodu za statistiku;
- Formirati tim za uvođenje GSBPM modela u Zavodu za statistiku;
- Uspostavljanje i implementacija Politike revizije;
- Razvijati implementaciju IST –a u Zavodu za statistiku;
- Razvijati sistem unutrašnje kontrole i njegovu dalju implementaciju;
- Razvijati sistem upravljanja projektima.

Indikatori:

- Projektni zadatak o primjeni GSBPM modela u Zavodu za statistiku;
- Razvijen i implementiran IST za sva statistička istraživanja;
- Integracija podataka statističkog sistema kroz IST;
- Pravilnik internih procedura i ostale dokumentacije – FMC;
- Strategija upravljanja rizicima;
- Registar rizika;
- Politika revizija;
- Procedura o neplaniranim revizijama;
- Uputstvo za pripremu i objavljivanje Kalendara objavljivanja statističkih podataka;
- Procedura za službena putovanja u GRANT programu;
- Uputstvo za pripremu i implementaciju GRANT programa;
- Uputstvo o finansijskom poslovanju u GRANT programu;
- Uputstvo za javne nabavke u GRANT programu.

C. Profesionalna orijentacija zaposlenih

Zavod za statistiku je institucija, koja vrši poslove primjenom naučnih i stručnih metoda. Kompetentnost, stručnost i motivisanost zaposlenih su važni elementi od kojih zavisi kvalitet rezultata zvanične statistike, kao i to da se stručnost i motivisanost s vremenom gradi i ostvaruje.

Ključni faktor uspješnosti Zavoda za statistiku su zaposleni i zato se ulažu stalni naponi u razvoj stručnosti i kompetentnosti zaposlenih. Prepoznata su dva pravca razvoja zaposlenih: (i) razvoj menadžerskih sposobnosti i (ii) razvoj stručnog kadra.

Razvoj postojećih menadžera i dalje usavršavanje na polju upravljanja od ključnog je značaja za sve zaposlene. Dobrim upravljanjem podrazumijeva se angažovanje i stimulisanje svakog zaposlenog (kao individue) i ulaganje u njegov lični razvoj.

Zavod za statistiku prije svega prepoznaje potrebu da jača kadrovski potencijal sa mladim obrazovanim ljudima, koji imaju iskustva sa statističkim istraživanjima, teorijskim znanjem o statistici, ali i da razvija postojeći kadar sa praktičnim iskustvom i stručnim usavršavanjem. Statistika je područje koje obuhvata različite oblasti. Usklađivanje sa digitalnom transformacijom, globalizacijom, usklađivanje i primjena novih statističkih metoda i standarda, posebno su važni za proizvodnju kvalitetnih statističkih podataka. Stoga, osposobljavanje i učenje u statistici su neophodni, kako bi se ispunili izazovi koji su postavljeni pred zvaničnom statistikom. Treninzi u različitim i najraznovrsnijim oblastima statistike su neophodni alat za dalji razvoj i usavršavanje.

Kontinuirana edukacija zaposlenih kroz unaprjeđenje saradnje sa univerzitetima i pohađanje međunarodnog postdiplomskog studijskog programa "*Evropski master u zvaničnoj statistici*", praćenje zadovoljstva zaposlenih i definisana interna komunikacija na svim nivoima, predstavljaju elemente za profesionalnu orijentaciju zaposlenih.

Aktivnosti za implementaciju cilja:

- Definirati Program obuke na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- Povećati broj i redovno prisustvo zaposlenih Zavoda za statistiku na obukama u okviru ESS i drugih statističkih organizacija i institucija iz stručnih statističkih oblasti;
- Učešće zaposlenih u EMOS postdiplomskom studijskom programu, namijenjenom za razvoj i izgradnju statističara po profesiji;
- Razviti sistem interne komunikacije na svim nivoima;
- Istraživanje o zadovoljstvu zaposlenih;
- Intenzivirati saradnju sa univerzitetima i širom naučno-istraživačkom zajednicom u cilju edukacije zaposlenih.

Indikatori:

- Kalendar obuka sa nacionalnim i međunarodnim treninzima i kursevima u oblasti zvanične statistike;
- Relizovano Istraživanje o zadovoljstvu zaposlenih;
- Potpisani Memorandumi o saradnji sa univerzitetima i širom naučno-istraživačkom zajednicom;
- Definirani Poslovnici o radu koji uređuju organizaciju i način rada.

D. Stalna unaprjeđenja kvaliteta statističkog proizvoda

Podaci su izvor i ulazni element, statističke proizvodnje, njihov kvalitet je ključna tačka, pa su zbog toga važan segment stalnih unaprjeđenja. Potrebe korisnika za podacima, se stalno mijenjaju, naročito u procesu globalizacije, koja direktno utiče na statističku djelatnost.

Digitalna transformacija i sve veća dostupnost podataka, je trend, koji je od strateškog značaja za službenu statistiku koja uz teorijski, konceptualni i metodološki razvoj stvara osnovu za podizanje kvaliteta statistike, a samim tim i boljem ispunjenju zahtjeva i potreba korisnika. Često je slučaj da korisnici zvaničnih statističkih rezultata, kažu da žele da podaci budu "*dobrog kvaliteta*", ali kada to čine ne posjeduju neophodne dokaze kako bi procijenili kako i koliko su "*dobri*" podaci. Iz tog razloga značajno je da metapodaci koji prate statističke rezultate pružaju korisnicima dovoljno informacija za procjenu kvaliteta statističkih rezultata.

Zavod za statistiku se trenutno fokusirao na razvoj dva pravca unaprjeđenja kvaliteta statističkog proizvoda: razvoj sistema metapodatka i razvoj Izvještaja o kvalitetu.

Proces razvoja baze sistema metapodatka, razvija se u skladu sa GSBPM modelom, kao i standardima preporučenim od strane UN i EUROSTAT-a, kroz tri stuba:

1. **Referentni** - unutar kojeg je primijenjena SIMS strukturu (Jedinstvena integrisana struktura metapodataka), koju je EUROSTAT preporučio radi generisanja referentnih metapodataka. Referentni metapodaci daju precizne informacije o svakom statističkom istraživanju, koji se koriste u procesu statističke proizvodnje;
2. **Statistički** - pored referentnih metapodataka, razvijaju se i statistički metapodaci iz kojih se generiše Godišnji plan zvanične statistike i Kalendar objavljivanja statističkih podataka za sve proizvođače zvanične statistike, pružajući tačne i pravovremene informacije o svim statističkim istraživanjima. Ove baze su povezane sa referentnim metapodacima, u skladu sa SIMS strukturom;

- 3. Aktivni** - metapodaci omogućavaju dnevnu proizvodnju podataka. Svakodnevna proizvodnja podataka zavisi od aktivnih metapodataka. Svaka faza statističke proizvodnje zasnovana je na bazi aktivnih metapodatka.

Na ovaj način se poveća kredibilitet i povjerenje korisnika u Zavod za statistiku, što će imati pozitivan uticaj na percepciju kvaliteta na duži rok.

Evropska statistička kancelarija (EUROSTAT) je posljednjih godina preko posebne radne grupe za kvalitet pripremila dokumenta *ESS Handbook for Quality Reports and Handbook on Data Quality*⁹ u kojima se detaljno razrađuju različite komponente *Izveštavanja o kvalitetu statističkog proizvoda*. Opšti cilj priručnika *ESS Standard for Quality Reports (ESQR*¹⁰) je da pruži preporuke za pripremu sveobuhvatnih Izveštaja o kvalitetu za cijeli niz statističkih procesa i njihovih rezultata.

Fokus Zavoda za statistiku, je na nacionalnim *Izveštajima o kvalitetu za korisnike i proizvođače zvanične statistike*, s osvrtom na sedam osnovnih principa kvaliteta (Relevantnost statističkih koncepata, Tačnost i pouzdanost, Blagovremenost i preciznost, Dostupnost i jasnoća, Koherentnost i uporedivost, Ekonomičnost i Povjerljivost).

Navedeni ciljevi kvaliteta sadržani su u “BAZI KVALITETA” koja je razvijena na postojećim referentnim metapodacima u Zavodu za statistiku. Dakle, “BAZA KVALITETA” predstavlja najširi okvir kvaliteta, izvor, koji sadrži sve elemente potrebne za pripremu i izradu Izveštaja o kvalitetu kako za korisnike, tako i za proizvođače zvanične statistike.

Aktivnosti za implementaciju cilja:

- Uspostaviti “BAZU KVALITETA”, kroz unaprjeđenje strukture referentnih metapodataka, koja će sadržati sve potrebne elemente za izradu nacionalnih Izveštaja o kvalitetu za proizvođače i korisnike;
- Razviti instrumente i sistem obuka za izradu nacionalnog *Izveštaja o kvalitetu za korisnike i proizvođače*;
- Unaprjeđenje kvaliteta zvanične statistike kroz stubove metapodataka.

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6651706/KS-GQ-15-003-EN-N.pdf>

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5909785/KS-RA-08-015-EN.PDF/4d9a6bfe-c072-477a-add4-3bda0ef00f95>

Indikatori:

- Uspostavljena “BAZA KVALITETA” kroz unaprijeđen sistem metapodataka;
- Uključivanje baze podataka drugih proizvođača zvanične statistike u “BAZU KVALITETA” kroz model referentnih metapodataka;
- Kreirani instrumenti za izradu nacionalnog *Izveštaja o kvalitetu za proizvođače zvanične statistike*;
- Kreirani instrumenti za izradu nacionalnog *Izveštaja o kvalitetu za korisnike*;
- Stručan kadar obučen za izradu Izveštaja o kvalitetu;
- Vidljivost metapodataka proizvođača zvanične statistike.

E. Smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica

Princip zvanične statistike *Smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica*, predstavlja srazmjeru između obima posla i troškova neophodnih za prikupljanje statističkih podataka i rezultata zvanične statistike, u cilju optimalnog korišćenja raspoloživih resursa i smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica. Opterećenost obavezom davanja podataka treba da bude u skladu sa potrebama korisnika i ne treba da bude prekomjerna za izvještajne jedinice.

Opšti ciljevi Zavoda za statistiku jesu povećanje upotrebe administrativnih podataka u statističke svrhe i modernizacija prikupljanja podataka zvanične statistike.

Regulativa (EZ) br. 759/2015 o izmjenama Regulative (EZ) br. 223/2009 o evropskoj statistici¹¹ definiše snažniji pristup korišćenju administrativnih evidencija. U tom pravcu razvija se Zavod za statistiku, oformivši Odsjek za nacionalnu koordinaciju statističkih izvora podataka, čija je osnovna aktivnost, uspostavljanje saradnje sa imaocima administrativnih podataka. Ključna aktivnost koja se mora preduzeti je usklađivanje metodologije koju koriste administrativni izvori za prikupljanje podataka prema zahtjevima zvanične statistike, tj. sa standardima EU. Putem direktne saradnje sa drugim proizvođačima i institucijama, Zavod za statistiku će uticati na koherentnost, cjelovitost i primjenu standardnih klasifikacija, definicija u formiranju statističkih pokazatelja.

Razvoj elektronskog sistema za prikupljanje podataka omogućava izvještajnim jedinicama popunjavanje podataka elektronskim putem, preko web portala Zavoda za statistiku, što utiče na smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica.

Još jedna od aktivnosti, u budućnosti, koja će se odnositi na smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica je izrada metodologije za ocjenu opterećenosti izvještajnih jedinica na godišnjem nivou. Pri izradi metodologije, koristiće se znanje iz statističke teorije i prakse, uz pomoć savremenih informatičkih alata, tako da opterećenost izvještajnih jedinica bude raspoređena što je više moguće među populacijom, koja se ispituje i to putem odgovarajućih tehnika uzorkovanja.

---

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0759&from=HR>

Rezultati dobijeni na osnovu definisane metodologije, koristiće se pri izradi analiza opterećenosti izvještajnih jedinica na godišnjem nivou, na osnovu kojih će se pratiti opterećenost i postavljati ciljevi za njihovo smanjivanje tokom vremena.

Modernizacija procesa prikupljanja i uvođenje novih načina prikupljanja podataka uz adekvatnu podršku informaciono-komunikacionih tehnologija doprinosi unaprjeđenju kvaliteta čitavog sistema.

Razvijanjem Integrisanog sistema za obradu podataka – IST-a, Zavod za statistiku biće u prilici da na brži i lakši način uvodi CAPI, CAWI i CATI metode u proces prikupljanja podataka kod većine statističkih istraživanja.

Aktivnosti za implementaciju cilja:

- Povećati upotrebu podataka iz administrativnih izvora u proizvodnji zvanične statistike;
- Uvođenje novih metoda i načina u proces prikupljanja podataka;
- Metodologija za ocjenu opterećenosti izvještajnih jedinica

Indikatori:

- Broj sklopljenih Sporazuma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka;
- Povećan broj statističkih istraživanja koja koriste elektronski sistem u prikupljanju podataka;
- Povećan broj statističkih istraživanja koja koriste administrativni izvor podataka;
- Godišnje analize opterećenosti izvještajnih jedinica.